

UNIVERSITI
TEKNOLOGI
MARA

Cawangan Terengganu

INFO US\$AHAWAN

usahawan pemacu ekonomi mapan

EDISI
24
MAY 2021 APRIL 2022

NO ISSN: ISSN: ISSN 1823-6421

BULETIN ADALAH HAK MILIK KEKAL MASMED UITM CAWANGAN TERENGGANU

Usahawan Agri-Makanan Pasar Malam: Manfaatkan Strategi Perniagaan Digital

Nur Badriyah Kamarul Zaman¹, Nur Maizatul Idayu Othman¹, dan Zakirah Othman²

¹Fakulti Perlindungan dan Agroteknologi, Universiti Teknologi MARA, Jasin, Melaka.

²Pusat Pengajian Pengurusan Teknologi dan Logistik, Kolej Perniagaan, Universiti Utara Malaysia, Sintok, Kedah.

*Koresponden: badriyah@uitm.edu.my

Wabak pandemik Covid-19 yang melanda telah memberi kesan serius kepada ekonomi sama ada pada peringkat nasional mahupun global. Maka antara langkah yang di ambil oleh kerajaan Malaysia bagi mengekang penularan wabak ini adalah dengan mewartakan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) bermula 18 Mac 2020. Semasa tempoh PKP terdapat peraturan-peraturan yang telah digariskan dan perlu dipatuhi antaranya penutupan semua institusi pendidikan, rumah ibadat seperti masjid dan gereja, serta premis kerajaan dan swasta kecuali bagi institusi yang terlibat dengan perkhidmatan penting negara seperti kesihatan, keselamatan, penyiaran, pengangkutan, peruncitan dan bekalan makanan.

PKP yang dilaksanakan merupakan langkah yang tepat bagi membendung penularan wabak Covid-19. Namun begitu, ia memberi kesan terhadap banyak sektor ekonomi termasuk sektor pertanian. Jaminan keselamatan makanan negara bergantung kepada kekukuhan sektor pertanian negara. Maka, sektor pertanian perlu diberikan perhatian yang khusus semasa krisis penularan Covid-19 supaya bekalan makanan domestik negara mencukupi. Namun begitu, di Malaysia hampir 90% daripada usahawan yang terlibat dengan agri-makanan merupakan usahawan di bawah kumpulan usahawan industri kecil dan sederhana. Merujuk kepada

laporan di media utama, impak dari krisis pandemik ini akan lebih dirasi oleh usahawan mikro dan dijangka akan memberhentikan operasi jika tempoh PKP berlanjutan untuk tempoh yang lebih lama. Ia melibatkan sejumlah 907,000 usahawan PKS (Perusahaan Kecil dan Sederhana) dan mikro di seluruh Malaysia. Misalnya, peniaga pasar malam yang terdiri daripada usahawan mikro agri-makanan tidak dapat meneruskan operasi perniagaan semasa tempoh PKP menyebabkan mereka terputus pendapatan harian dan terpaksa menanggung kerugian di atas stok bekalan bahan mentah yang telah dibeli lebih awal tidak dapat dijual.

Selain daripada itu, cabaran lain yang terpaksa dihadapi oleh usahawan mikro adalah membayar gaji pekerja walaupun terpaksa memberhentikan operasi buat sementara waktu semasa tempoh PKP. Walaupun pelbagai cabaran terpaksa dihadapi, bagi pemilik perniagaan khasnya usahawan mikro, objektif utama yang menjadi keutamaan semasa tempoh PKP adalah meneruskan perniagaan bagi memastikan perniagaan dapat dikekalkan sebagai sumber utama pendapatan semasa tempoh PKP.

Pasar malam merupakan pusat aktiviti ekonomi tradisional yang masih mempunyai tarikan tersendiri dan masih menjadi pilihan pengguna

bagi mendapatkan barangan keperluan harian terutamanya produk agri makanan seperti sayuran, buah-buahan, ikan, ayam dan sebagainya. Usahawan yang terlibat berniaga di tapak-tapak pasar malam terdiri daripada usahawan mikro. Semenjak penularan Covid-19 dan bermulanya tempoh PKP, pasar malam tidak dibenarkan untuk beroperasi. Pada 10 Jun 2020, pasar malam telah dibenarkan untuk beroperasi namun terikat dengan SOP (Prosedur Operasi Standard) yang telah ditetapkan. Sepanjang tempoh 3 bulan penutupan operasi menyebabkan peniaga pasar malam mengalami kerugian dan memberi kesan kepada pendapatan harian mereka kerana kebanyakan peniaga pasar malam menjadikan aktiviti perniagaan di pasar malam atau pasar tani sebagai sumber pendapatan utama. Namun, terdapat usahawan pasar malam yang mengambil langkah proaktif dengan mengubah strategi perniagaan bagi mengapdatasi dengan situasi semasa. Strategi yang sangat bertepatan untuk dilakukan pada era pandemik Covid-19 adalah perniagaan digital. Perniagaan digital membawa perubahan kepada strategi perniagaan konvensional iaitu perniagaan yang beroperasi secara fizikal kepada perniagaan yang menggunakan teknologi digital terkini seperti pengiklanan atas talian menggunakan medium Whatsapp dan Facebook, bayaran secara internet banking dan penghantaran barang jualan

kepada pelanggan berdasarkan pesanan yang diterima secara atas talian. Tidak dapat dinafikan kepentingan pemasaran secara digital mengambil tempat dalam strategi pemasaran bagi usahawan mikro agri-makanan terutamanya peniaga pasar malam.

Golongan peniaga pasar malam terutamanya yang menjual produk agri-makanan seharusnya menjadikan tempoh 3 bulan semasa penutupan pasar sebagai tempoh menambah ilmu pengetahuan dalam mentransformasikan perniagaan mereka kepada perniagaan digital iaitu dengan menyertai taklimat dan bengkel yang banyak di anjurkan oleh badan seperti MARA (Majlis Amanah Rakyat) dan MDEC (Malaysia Digital Economy Corporation). Sikap ingin belajar dan mempunyai sifat ingin tahu

merupakan sikap positif yang perlu ada bagi usahawan mikro pasar malam jika mereka ingin maju ke hadapan. Usahawan pasar malam perlu mengubah cara berfikir dalam menjalankan perniagaan. Mereka perlu mempunyai sifat proaktif untuk keluar dari kebiasaan dengan mengadaptasi sesuatu inovasi supaya dapat bertahan dalam situasi genting seperti pandemik Covid-19. Dengan teknologi digital, tapak fizikal bukan suatu kemestian untuk menjalankan perniagaan kerana mereka boleh menggunakan khidmat penghantaran atau e-hailing bagi menghantar barang jualan mereka kepada pelanggan mengikut pesanan.

Selain itu, kuasa internet melalui platform media sosial seperti Facebook, Youtube, Tiktok, dan Instagram perlu diteroka

sebagai medium pemasaran yang berkesan. Terdapat usahawan mikro yang menggunakan aplikasi bersemuka secara langsung dalam platform media sosial bagi mengiklankan produk mereka. Terdapat juga usahawan yang mengikuti kelas pembuatan video bagi menghasilkan video pendek yang kreatif dan menarik bagi mengiklankan produk mereka.

Secara kesimpulannya banyak peluang dan ruang yang boleh diteroka dalam dunia digital. Memurnikan perniagaan dengan teknologi digital merupakan langkah proaktif bagi usahawan terutamanya usahawan pasar malam yang menjual produk agri-makanan untuk mengembangkan perniagaan mereka. Hakikatnya, pendigitalan perniagaan sangat bertepatan bagi mendepani norma baharu pasca pandemik.

Rujukan

- [1] Aling, Y. D. (2020). *Bantu kami - Penjaja*, MyMetro, Dimuat turun pada 18 Mac 2020, daripada <https://www.hmetro.com.my/mutakhir/2020/03/555848/bantu-kami-penjaja>
- [2] Arndt, C., & Lewis, J. (2001). *The HIV/AIDS pandemic in South Africa: Sectoral impacts and unemployment*. *Journal of International Development*, 13(4), 427-449.
- [3] Bermejo, A. (2004). *HIV/AIDS in Africa: International responses to the pandemic*. *New Economy*, 11(3), 164-169.
- [4] Dzulkifli, I. (2020). *PKP: Peniaga kecil rayu bantuan kerajaan*, Daily Express, 23 Mac 2020, , Dimuat turun daripada <http://www.dailyexpress.com.my/news/149339/pkp-peniaga-kecil-rayubantuan-kerajaan/>
- [5] FAO (2020). *Adjusting Business Models To Sustain Agri-food Enterprise*. Food and Agriculture Organization. Retrieved from , Dimuat turun daripada <http://www.fao.org/3/ca8996en/CA8996EN.pdf>
- [6] Halim, M. F. (2020). *Usahawan PKS ubah pendekatan berniaga ketika PKP*, Dimuat turun pada 11 April 2020, Malaysia Kini, daripada https://www.malaysiakini.com/news/520015?utm_source=dlvr.it&utm_medium=facebook&fbclid=IwAR2eWxT9CqrCrlutQETc7Zi_bvbHO-LdnECMAAdKY25nKEDSNBeiooiVZJM
- [7] Hanashima, M., & Tomobe, K. (2012). *Urbanization, industrialization, and mortality in modern Japan: A spatiotemporal perspective*. *Annals of GIS*, 18(1), 57-70.
- [8] Hoseinpour Dehkordi, A., Alizadeh, M., Derakhshan, P., Babazadeh, P., & Jahandideh, A. (2020). *Understanding epidemic data and statistics: A case study of COVID-19*. *Journal of Medical Virology*. <https://doi.org/10.1002/jmv.25885>
- [9] Salim, N., Chan, W. H., Mansor, S., Bazin, N. E. N., Amaran, S., Mohd Faudzi, A. A., Zainal, A., Huspi, S. H., Khoo, E. J. H., & Shithil, S. M. (2020). *COVID-19 epidemic in Malaysia: Impact of lock-down on infection dynamics*. *MedRxiv*. <https://doi.org/10.1101/2020.04.08.20057463>